

Jan Paweł II

Odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa

Studia nad Rodziną 6/2 (11), 31-32

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

I. KOMENTARZE DO *HUMANAE VITAE*

Studia nad Rodziną
UKSW
2002 R. 6 nr 2(11)

JAN PAWEŁ II

ODKUPIENIE CIAŁA A SAKRAMENTALNOŚĆ MAŁŻEŃSTWA¹

„[...] Nauka zawarta w [encyklice *Humanae vitae*] pozostaje w organicznym związku zarówno z sakramentalnością małżeństwa, jak też z całą biblijną problematyką teologii ciała, skoncentrowaną wokół «kluczowych» słów Chrystusa. W pewnym sensie można nawet powiedzieć, że całokształt rozważań na temat «odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa» stanowi jakby rozbudowany komentarz do nauki zawartej właśnie w encyklice *Humanae vitae*.

Komentarz taki wydaje się bardzo potrzebny. Encyklika bowiem, dając odpowiedź na pewne współczesne pytania z dziedziny moralności małżeńskiej i rodzinnej, równocześnie wyzwoliła inne pytania. Są to, jak wiemy, pytania natury biomedycznej. Są to jednak także, a może nawet przede wszystkim, pytania natury teologicznej. Leżą one na tym obszarze antropologii oraz teologii, który tutaj obejmujemy nazwą «teologii ciała».

Przeprowadzone rozważania polegają na podjęciu tych pytań wyzwolonych przez encyklikę *Humanae vitae*. Reakcja, z jaką spotkała się encyklika, świadczy o tym, jak bardzo doniosłe i jak trudne są te pytania. O ich istnieniu świadczą także późniejsze wypowiedzi Pawła VI, w których wskazuje on na możliwość «udoskonalenia» wykładu prawdy chrześcijańskiej w tej dziedzinie. Świadczy o tym również adhortacja *Familiaris consortio* – owoc Synodu Biskupów z 1980 r. (*De muneribus familiae christianae*). Dokument zawiera skierowane, zwłaszcza do teologów, wezwanie do pełniejszego opracowania biblijnych i personalistycznych aspektów nauki zawartej w *Humanae vitae*.

Podjęcie pytań wyzwolonych przez encyklikę polega równocześnie na ich sformułowaniu – i na szukaniu odpowiedzi w związku z pytaniami odpowiednio sformułowanymi. Wypowiedź zawarta w *Familiaris consortio* wskazuje na to, że zarówno formułowanie pytań, jak też szukanie właściwych na nie odpowiedzi winno koncentrować się wokół aspektów biblijnych i personalistycznych. Ta wypowiedź wskazuje równocześnie kierunek

¹ Fragmenty ostatniej Katechezy Jana Pawła II z dnia 28 listopada 1984, podsumowującej czteroletni cykl rozważań pt.: „Miłość ludzka w planie Bożym. Odkupienie ciała a sakramentalność małżeństwa”.

rozwoju teologii ciała. Kierunek rozwoju, a zatem także kierunek jej uzupełniania i pogłębiania.

Analiza aspektów biblijnych mówi o sposobie zakorzenienia nauki głoszonej przez Kościół współczesny w Objawieniu. Jest to ważne dla rozwoju teologii. Rozwój bowiem, czyli postęp w teologii dokonuje się poprzez stale na nowo podejmowane badanie tego, co zostało objawione. Zakorzenie nauki głoszonej przez Kościół w całej Tradycji i w samym Bożym Objawieniu jest wciąż otwarte dla pytań stawianych przez człowieka i posługujące się narzędziami bardziej właściwymi dla współczesnej wiedzy i dzisiejszej umysłowości. Wydaje się, że w tej dziedzinie intensywny rozwój filozoficznej antropologii (zwłaszcza antropologii stojącej u podstaw etyki) bardzo blisko spotyka się z pytaniami, jakie wyzwoliła encyklika *Humanae vitae* pod adresem teologii, a w szczególności etyki teologicznej.

Analiza aspektów personalistycznych nauki zawartej w tymże dokumencie posiada zasadnicze znaczenie dla ustalenia, na czym polega prawdziwy postęp czyli rozwój człowieka. Istnieje bowiem w całej cywilizacji współczesnej – zwłaszcza zaś w cywilizacji zachodniej – ukryta, choć zarazem dość wyraźna tendencja, ażeby postęp ten mierzyć miarą «rzeczy», czyli dóbr materialnych. Analiza aspektów personalistycznych nauki Kościoła zawartej w encyklice Pawła VI wskazuje, że jest w niej wyrażone zdecydowane wezwanie, ażeby postęp człowieka mierzyć miarą «osoby», czyli tego, co jest dobrem człowieka jako człowieka – co odpowiada jego istotnej godności. Analiza aspektów personalistycznych przekonuje, że w encyklice chodzi o sprawę istotną z punktu widzenia prawdziwego rozwoju człowieka, ten bowiem mierzy się zasadniczo miarą etyki, a nie samej «techniki». [...]"